

Na osnovu člana 37., tačka h., Ustava Zeničko-dobojskog kantona, Skupština Zeničko-dobojskog kantona, na XVII sjednici održanoj 23.04.2004. godine, d o n i j e l a j e

ZAKON O SREDNJOJ ŠKOLI

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Srednja škola je ustanova u kojoj se vrši srednje obrazovanje i odgoj učenika koji su završili osnovnu školu.

Srednja škola ima svojstvo pravnog lica.

Član 2.

Srednje škole su:

1. gimnazija, u kojoj se, pored općeobrazovnih programa, ostvaruju i posebni programi iz odgovarajućih oblasti;
2. srednja umjetnička škola, u kojoj se, pored odgovarajućeg općeobrazovnog programa, ostvaruje i program iz oblasti muzike, likovne i baletske umjetnosti (u daljem tekstu: umjetnička škola);
3. srednja tehnička i srodna škola, u kojoj se, pored odgovarajućeg općeobrazovnog programa, ostvaruje stručni program za IV stepen stručnog zvanja odgovarajuće struke (u daljem tekstu: tehnička i srodna škola);
4. srednja stručna škola, u kojoj se ostvaruju, pored općeobrazovnog i stručni programi za III i IV stepen stručne spreme, te stiču zanimanja odgovarajuće struke (u daljem tekstu: stručna škola);
5. mješovita srednja škola, u kojoj se mogu ostvariti programi gimnazije, tehničke i srodnih škola i stručnih škola;
6. specijalna srednja škola, u kojoj se ostvaruju stručni, posebno prilagođeni programi za specijalno obrazovanje učenika sa posebnim potrebama;
7. srednja škola za vjerske službenike, u kojoj se, pored odgovarajućeg općeobrazovnog programa, ostvaruje i poseban program za obrazovanje vjerskih službenika.

Član 3.

Škola ima odgovornost da, u vlastitoj i u sredini u kojoj djeluje, doprinese stvaranju takve kulture koja poštuje ljudska prava i osnovne slobode svih građana, kako je to utemeljeno

Ustavom i ostalim međunarodnim dokumentima iz oblasti ljudskih prava koje je potpisala BiH.

U školi ne smije postojati bilo kakav oblik zastrašivanja, zlostavljanja, fizičkog kažnjavanja, vrijeđanja, ponižavanja ili degradiranja i drugih negativnih pojava štetnih po zdravlje, uključujući i štetu izazvanu pušenjem ili upotrebom drugih opojnih i zakonom zabranjenih sredstava u školskim prostorima.

Prava djeteta koja se odnose na obrazovanje, ispravna briga za dobrobit njegovog fizičkog i mentalnog zdravlja i sigurnosti, u školama i na svim mjestima gdje se obrazuje, imaju prvenstvo nad svim drugim pravima. U slučaju sukoba prava, prednost se daje onom pravu, tumačenju ili djelovanju koje će najviše koristiti interesu djeteta.

Jezici konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine upotrebljavat će se u svim školama u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine.

Jezik i kultura nacionalnih manjina koje žive u BiH poštivat će se u najvećoj mjeri u kojoj je to izvodljivo, u skladu s Okvirnom konvencijom o zaštiti prava nacionalnih manjina.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport (u daljem tekstu: Ministarstvo) će ustanoviti Nastavni plan i program koji će odgovarati potrebama date nacionalne manjine, a koji uključuje jezik, književnost, historiju i kulturu te manjine.

Škola će unapređivati i štiti vjerske slobode, toleranciju i kulturu dijaloga.

Učenici će pohađati satove vjeronauke samo ako su u skladu s njihovim ubjeđenjem ili ubjeđenjima njihovih roditelja.

Škola ne može preduzimati bilo kakve mjere i aktivnosti kojima bi se ograničavala sloboda izražavanja sopstvenih i upoznavanja drugih i drugačijih vjerskih uvjerenja.

Učenici koji ne žele pohađati vjeronauku neće ni na koji način biti dovedeni u nepovoljan položaj u odnosu na druge učenike.

Član 4.

U stručnoj školi mogu se realizirati i odgovarajući programi stručnog obrazovanja I i II stepena stručne spreme, odnosno stručno osposobljavanje putem kurseva.

Sticanjem obrazovanja iz prethodnog stava ne stiče se srednja stručna sprema.

Programi i uvjeti obrazovanja i osposobljavanja iz prvog stava utvrđuju se odgovarajućim nastavnim planovima i programima koje donosi Ministarstvo na prijedlog škole.

Član 5.

U srednjoj školi, pored realizacije programa općeobrazovnog i odgovarajućeg stručnog dijela, iz člana 2. i 3. ovog Zakona, mogu se realizirati i programi dopunskog obrazovanja i stručnog usavršavanja.

Član 6.

Odredbe ovog Zakona primjenjivat će se i na srednje škole koje se osnivaju za posebne potrebe društva, ukoliko to posebnim zakonom nije drugačije regulirano.

Član 7.

U srednjoj školi nastava se izvodi na bosanskom, odnosno hrvatskom, odnosno srpskom književnom jeziku.

Ne može se vršiti diskriminacija nastavnika ili drugog uposlenog pri izboru, uslovima

upošljavanja, napredovanju ili bilo kojoj drugoj odluci vezanoj za tu osobu, niti diskriminacija učenika škole, na temelju toga što u školi, u usmenom ili pismenom izražavanju, koristi bilo koji od zvaničnih jezika iz prethodnog stava.

Kada u srednjoj školi ima učenika koji pripadaju nacionalnoj manjini, za njih se u školi organizira dodatna nastava maternjeg jezika.

Nastavnik koji izvodi nastavu iz maternjeg jezika učenika pripadnika nacionalne manjine, treba da ima odgovarajuće znanje datog jezika kojim se osigurava da ga može predavati uz odgovarajući standard.

U srednjoj školi, u kojoj se obrazuju učenici samo jedne nacionalne manjine, cjelokupna nastava izvodi se na jeziku te nacionalne manjine, uz obavezno savladavanje nastave jednog od jezika iz stava 4. člana 3. ovog Zakona.

Član 8.

Strani državljani i lica bez državljanstva imaju pravo da stiču srednje obrazovanje i odgoj na području Kantona po odredbama ovog Zakona u skladu sa konvencijama, ugovorima i sporazumima koje je država Bosna i Hercegovina zaključila sa drugim državama ili međunarodnim organizacijama.

Član 9.

Srednje obrazovanje i odgoj je djelatnost od posebnog društvenog značaja.

Razvoj djelatnosti srednjeg obrazovanja i odgoja utvrđuje se planom koji donosi Skupština Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Skupština Kantona), uz prethodno pribavljeno mišljenje općinskog vijeća.

Planom iz prethodnog stava naročito se utvrđuje potreba društva, obim i vrsta srednjeg obrazovanja i odgoja za određeni period u Kantonu.

II. OSNIVANJE, RAD I PRESTANAK RADA SREDNJE ŠKOLE

Član 10.

Srednju školu može osnovati domaće i strano pravno i fizičko lice u svim oblicima svojine, u skladu sa ovim Zakonom i dugoročnim planom iz člana 9. ovog Zakona.

Srednju školu za vjerske službenike može osnovati vjerska zajednica.

Srednju školu kao javnu ustanovu u državnoj svojini osniva Skupština Kantona uz prethodno pribavljeno mišljenje općinskog vijeća.

Privatna škola može početi sa radom po dobivanju saglasnosti Ministarstva za primjenu odgovarajućeg plana i programa, kada, u skladu s važećim propisima, osigura i druge standarde i uslove koji garantiraju da će učenici dobiti odgovarajuće obrazovanje, njegu i sigurnost u skladu sa specifičnostima datih privatnih škola u koje spadaju i vjerske škole.

Samo međunarodne privatne škole mogu imati nastavne planove i programe koji u potpunosti ne pokrivaju zajedničko jezgro nastavnih planova i programa.

Privatna škola ne može se osnovati u svrhu promoviranja rasnih, nacionalnih, vjerskih, spolnih i drugih predrasuda, niti svoje funkcije smije vršiti na način protivan zakonu, odnosno na način kojim se navedene predrasude promoviraju.

Aktom o osnivanju srednje škole utvrđuje se naziv, njen djelokrug u skladu sa nastavnim planovima i programima koje donosi ili odobrava Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo) i uređuju druga pitanja od značaja za rad srednje škole.

Prava i obaveze osnivača i srednje škole utvrđuju se ugovorom, u skladu sa aktom o osnivanju.

Ako je osnivač srednje škole Skupština Kantona, obaveze iz prethodnog stava ovog člana u ime Skupštine vrši Vlada Kantona.

Član 11.

Srednje škole se osnivaju i rade u skladu sa Pedagoškim standardima za srednje škole u daljem tekstu: (Pedagoški standardi) i Normativima školskog prostora, opreme i nastavnih sredstava za srednje škole (u daljem tekstu: Normativi).

Ukoliko srednja škola nije u državnoj svojini, njeno sufinansiranje preuzima Kanton ukoliko Skupština utvrdi javni interes.

Pedagoške standarde i Normative, iz stava 1. ovog člana, donosi Ministarstvo.

Osnivač srednje škole obezbjeđuje sredstva potrebna za osnivanje i rad srednje škole u skladu sa Pedagoškim standardima i Normativima.

Član 12.

Prije donošenja akta o osnivanju srednje škole kao javne ustanove, osnivač usvaja elaborat o društveno-ekonomskoj opravdanosti osnivanja srednje škole (u daljem tekstu: Elaborat), uz prethodno mišljenje Ministarstva.

Elaborat obavezno sadrži: potrebe društva za obrazovanjem određenih kadrova, dužinu trajanja obrazovanja, profil i stepen stručne spremne koji se stiču po završetku obrazovanja, opće i posebne uvjete po Pedagoškim standardima i Normativima i sredstva potrebna za ispunjavanje uvjeta rada srednje škole.

Član 13.

Osnivač je dužan da prilikom osnivanja srednje škole formira komisiju koja će, u skladu sa ovim Zakonom, izvršiti pripreme za početak rada i izvršiti izbor prvih nastavnika škole. Ako je osnivač srednje škole Skupština Kantona, komisiju iz stava 1. ovog člana formira Vlada Kantona.

Član 14.

Srednja škola se može osnovati ako ima:

1. dovoljan broj odjeljenja u skladu sa Pedagoškim standardima, izuzev škole u privatnoj svojini;
2. odgovarajući stručni nastavni kadar u skladu sa nastavnim planovima i programima;
3. sredstva za ostvarivanje odgovarajućeg nastavnog plana i programa;
4. školske prostorije, opremu i nastavna sredstva, u skladu sa odgovarajućim normativima. Broj učenika u odjeljenjima i grupama stručnih zvanja i zanimanja, u

okviru kojih se ostvaruje obrazovanje i odgoj u srednjoj školi, utvrđuje se Pedagoškim standardima.

Srednja škola u privatnoj svojini može raditi i sa manjim brojem učenika u odjeljenju u odnosu na utvrđeni broj u Pedagoškim standardima ako je to u interesu osnivača.

Član 15.

U svim javnim i privatnim školama u Zeničko-dobojskom kantonu uspostaviti će se i primjenjivati zajedničko jezgro nastavnih planova i programa. Zajedničko jezgro nastavnih planova i programa sastoji se od nastavnih planova i programa sa što je moguće širom zajedničkom jezgrom za sve predmete srednjeg obrazovanja.

Član 16.

Srednja škola može početi sa radom kada Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uvjeti shodno odredbama ovog Zakona.

Novoosnovana srednja škola počinje sa radom početkom školske godine.

Uvođenje novog nastavnog plana i programa, odnosno proširivanje djelatnosti ili promjena obrazovanja i odgoja u okviru rada srednje škole zahtijeva utvrđivanje odgovarajućih uvjeta rada, u skladu sa stavom 1. ovog člana.

Srednja škola koja ispunjava uvjete za rad upisuje se u Registar srednjih škola (u daljem tekstu: Registar), koji vodi Ministarstvo.

Škola koja je upisana u Registar izdaje svjedodžbe i druge javne isprave o završetku obrazovanja, odnosno pojedinih razreda i oblika obrazovanja.

Srednja škola briše se iz Registra kada prestane da ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom.

Spisak verifikovanih srednjih škola objavljuje se u službenom glasilu Kantona, najkasnije do početka drugog polugodišta tekuće školske godine.

Postupak utvrđivanja uvjeta, sadržaja i načina vođenja Registra bliže se regulira propisom koje donosi ministar za obrazovanje, nauku, kulturu i sport (u daljem tekstu: ministar).

Član 17.

U zavisnosti od uvjeta, mogućnosti i potreba, u srednjoj školi može se organizovati izvođenje obrazovno-odgojnog rada srednjeg obrazovanja u specijalnim odjeljenjima srednje škole i odjeljenjima umjetničke škole, po odgovarajućim programima.

Odjeljenja iz prethodnog stava mogu početi sa radom kada Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uvjeti rada u skladu sa ovim Zakonom.

Član 18.

Statusne promjene srednje škole, koje se odnose na obrazovno-odgojni rad, važe od početka naredne školske godine.

Odluku o statusnoj promjeni srednje škole donosi osnivač.

Ukoliko je osnivač srednje škole Skupština Kantona, prava i obaveze osnivača iz stava 3. ovog člana vrši Vlada Kantona.

Član 19.

Radi međusobne saradnje u ostvarivanju zajedničkih interesa i pružanja pomoći razvoju oblika obrazovno-odgojnog rada, srednje škole se mogu udruživati u jednu ili više zajednica srednjih škola, s tim da svaka srednja škola zadržava svojstvo pravnog lica.

Prava, obaveze i međusobni odnosi srednjih škola, udruženih u zajednicu srednjih škola, utvrđuju se ugovorom.

Zajednica srednjih škola ima pravila kojim se reguliraju poslovi, zadaci i rad zajednice srednjih škola.

Na Pravila zajednice srednjih škola saglasnost daje Ministarstvo.

Član 20.

Srednja škola može organizirati obrazovno-odgojni rad po odgovarajućem programu srednje škole i izvan svog sjedišta ukoliko u tom mjestu nema srednje škole takve vrste.

Obrazovno-odgojni rad, iz stava 1. ovog člana, može se organizirati kada ima dovoljan broj učenika za najmanje optimalan broj učenika za jedno odjeljenje.

Zahtjev za organiziranje obrazovno-odgojnog rada iz stava 1. i 2. ovog člana podnosi općina na čijem području se to obrazovanje obavlja.

Obrazovno-odgojni rad iz stava 1. ovog člana može početi sa radom kada Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uvjeti za rad, u skladu sa ovim Zakonom.

Član 21.

Rad srednje škole je javan.

Srednja škola kao javna ustanova u državnoj svojini ima svoj pečat sa grbom Kantona.

Srednja škola u privatnoj svojini utvrdit će oblik, veličinu i sadržaj pečata pravilima škole, uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva.

Član 22.

Srednja škola prestaje sa radom ako ne ispunjava uvjete i zadatke radi kojih je osnovana ili ako ne postoji potreba za njenim radom.

Kada Ministarstvo utvrdi da srednja škola ne ispunjava uvjete koji su propisani ovim Zakonom, odredit će rok u kojem osnivač mora otkloniti utvrđene nedostatke.

Ukoliko nedostaci ne budu otklonjeni, Ministarstvo će predložiti osnivaču prestanak rada škole.

Ako osnivač ne donese akt o prestanku rada srednje škole u roku od tri mjeseca od dana podnošenja prijedloga o prestanku rada, Ministarstvo donosi rješenje o prestanku rada srednje škole i provodi postupak brisanja škole iz Registra.

U slučaju prestanka rada srednje škole, osnivač je dužan da zatečenim učenicima omogući nastavak i završetak obrazovanja u toj školskoj godini.

Aktom o prestanku rada škole odredit će se rok prestanka rada koji ne može biti prije završetka školske godine.

Prestanak rada srednje škole objavljuje se u službenom glasilu Kantona.

Ukoliko je osnivač srednje škole Skupština Kantona, prava i obaveze osnivača iz stavova 2, 3. i 4. ovoga člana vrši Vlada Kantona.

Član 23.

Nadzor nad provođenjem ovog Zakona i propisa donesenih za njegovo provođenje, vrši Ministarstvo.

Član 24.

Na osnivanje, rad i prestanak rada srednje škole primjenjuju se opći propisi o ustanovama ukoliko ovim Zakonom nije drugačije propisano.

III. OBRAZOVNO-ODGOJNI RAD SREDNJE ŠKOLE

ZAJEDNIČKE ODREDBE

Član 25.

U srednjoj školi obrazuju se:

1. redovni učenici normalnog psihičkog i fizičkog razvoja, nadareni učenici i učenici sa posebnim potrebama;
2. lica koja žele da se vanredno obrazuju, stručno usavršavaju i dopunski obrazuju putem raznih oblika obrazovanja.

Član 26.

Okvirni nastavni plan i program koji donosi Ministarstvo će u Kantonu osigurati i garantirati ostvarivanje općih ciljeva obrazovanja utvrđenih u članu 3. Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u BiH (u daljem tekstu: Okvirni zakon).

Član 27.

Nastavnim planom i programom za svaku vrstu srednje škole utvrđuje se, u zavisnosti od vrste obrazovanja, odnos općeobrazovnog, stručno-teorijskog i praktičnog dijela programa. Nastavnim planom i programom utvrđuje se i fond nastavnih sati i odgovarajući programski sadržaj dodatnog obrazovanja za nadarene učenike.

Član 28.

Sastavni dio nastavnog plana i programa srednjeg obrazovanja i odgoja za svaku vrstu škole, grupu nastavnih predmeta, odnosno predmet, čine i specifični sadržaji, čiji obim ne može biti veći od 25% u odnosu na utvrđeni nastavni plan i program.

Sadržaje iz prethodnog stava utvrđuje osnivač srednje škole, uz prethodno pribavljeno mišljenje Pedagoškog zavoda i saglasnosti Ministarstva.

Ukoliko je osnivač srednje škole Skupština Kantona, prava i obaveze osnivača iz stava 1. ovog člana vrši Vlada Kantona.

Izuzetno, u vjerskim i privatnim školama sadržaji specifičnih predmeta iz stava 1. ovog člana mogu biti i veći od 25% u odnosu na utvrđeni nastavni plan i program, ali ne veći od 35%.

Član 29.

Nastavni plan i program donosi Ministarstvo.

Prijedlog Nastavnog plana i programa, usklađen sa Agencijom za nastavne planove i programe, utvrđuje Pedagoški zavod.

Član 30.

Školska godine traje od 1. septembra do 31. avgusta naredne kalendarske godine.

Nastava se ostvaruje po polugodištima i traje 37 radnih sedmica, s tim da nastavnici programske sadržaje realizuju u okviru 35 nastavnih sedmica.

Nastava u završnom razredu srednje škole traje 32 radne sedmice, s tim da se programski sadržaji realizuju u okviru 30 nastavnih sedmica.

Razlika u broju sedmica koristi se za realizaciju posebnih programskih sadržaja, obilježavanje državnih i vjerskih praznika, kulturnu i sportsku djelatnost škole, planiranih godišnjim programom rada i kalendarom u razrednoj knjizi.

Nastava u prvom polugodištu počinje prvog ponedjeljka u septembru.

Zimski odmor za učenike traje tri sedmice, nakon završetka prvog polugodišta, a ljetni odmor traje od završetka drugog polugodišta do početka naredne školske godine.

Srednja škola može, radi obilježavanja vjerskih praznika, odrediti da se dio zimskog odmora za učenike koristi u toku prvog ili drugog polugodišta.

Srednja škola će prilikom utvrđivanja rasporeda sati obezbijediti obavljanje neodložnih vjerskih obaveza učenika i nastavnika.

Srednja škola organizira nastavni proces, u pravilu, u petodnevnoj radnoj sedmici.

Član 31.

Nastavni sat općeobrazovne, stručno-teorijske i praktične nastave u srednjoj školi traje 45 minuta, a u specijalnoj srednjoj školi 40 minuta.

Praktična nastava u preduzećima i drugim institucijama traje 60 minuta.

Član 32.

Ukupno opterećenje učenika redovnom nastavom ne može iznositi više od 30 sati sedmično, odnosno 6 sati dnevno.

Član 33.

Obrazovno-odgojni rad se ne smije prekidati u toku polugodišta, odnosno školske godine, izuzev zbog elementarnih nepogoda, epidemije i drugih naročito opravdanih razloga, a po odluci Ministarstva.

U slučaju prekida nastavnog procesa zbog obustave rada, godišnji fond nastavnih sati, predviđen nastavnim planom i programom, mora biti nadoknađen prije završetka školske godine.

Nastavni proces ne smije se prekidati zbog obustave rada iz prethodnog stava u završnom razredu srednje škole.

Član 34.

Završetak prvog polugodišta i trajanje zimskog odmora za učenike srednjih škola na području Kantona je, u pravilu, istovremen.

Ministarstvo može odobriti, zavisno od klimatskih ili drugih uvjeta, produžetak zimskog odmora, a najduže jednu sedmicu, s tim da u toku školske godine bude ostvaren godišnji fond nastavnih sati predviđen nastavnim planom.

Član 35.

Srednja škola je dužna da ostvari godišnji fond nastavnih sati predviđen planom i programom. Ako se utvrdi da srednja škola nije ostvarila godišnji fond nastavnih sati u okviru predviđenog broja nastavnih sedmica, produžit će nastavu dok se ne ostvari godišnji fond nastavnih sati. Srednja škola koja ne ostvari predviđeni godišnji fond nastavnih sati ne može izdati svjedodžbu o završenom razredu, odnosno obrazovanju.

Član 36.

Rad srednje škole u toku školske godine utvrđuje se godišnjim planom i programom rada (u daljem tekstu: godišnji program rada), koji sadrži oblik i raspored obrazovno-odgojnog rada, njegov obim i sadržaj, u skladu sa metodologijom koju za svaki tip srednje škole donosi Pedagoški zavod.

Srednja škola je dužna da u godišnji program rada ugradi evidenciju o podjeli predmeta i odjeljenja na nastavnike, te evidenciju ostalog zaposlenog osoblja u školi i raspored časova. Prijedlog godišnjeg programa rada škole utvrđuje nastavničko vijeće na prijedlog direktora, a donosi školski odbor škole, najkasnije do 30. septembra za tekuću školsku godinu, uz prethodnu saglasnost Pedagoškog zavoda.

Godišnji program rada škola dostavlja Ministarstvu i Pedagoškom zavodu.

Izveštaj o uspjehu u učenju i vladanju škola je dužna dostaviti Pedagoškom zavodu na kraju prvog polugodišta i na kraju školske godine.

Član 37.

Izleti, stručne posjete, ekskurzije i logorovanja, predviđena godišnjim programom rada srednje škole, računaju se u radne dane.

Ekскурzije i logorovanja organizuju se i izvode u skladu sa načelima koja utvrđuje Ministarstvo, u skladu sa programom rada, iz stava 1. ovog člana.

Član 38.

U srednjoj školi organiziraju se slobodne aktivnosti učenika uključivanjem u razne oblike rada koji se zasnivaju na dobrovoljnom izjašnjavanju učenika, zatim ostvarivanju saradnje sa nevladinim organizacijama i dr.

U srednjoj školi formira se vijeće učenika i vijeće roditelja radi ostvarivanja neposredne saradnje sa organima škole.

Djelokrug rada vijeća regulirat će se poslovnikom o radu vijeća.

Zadaci i programski sadržaji slobodnih aktivnosti utvrđuju se godišnjim programom rada i pravilima srednje škole, u skladu sa Pedagoškim standardima.

Član 39.

Slobodne aktivnosti učenika ostvaruju se putem društava, sekcija, klubova, družina, grupa, učeničkih zadruga i drugih oblika.

Učeničku zadrugu može da organizira najmanje 30 učenika srednje škole.

Sredstva učeničke zadruge i sredstva ostvorena praktičnim radom učenika u školskim radionicama ne ulaze u ukupan prihod srednje škole i na njih se ne plaćaju porezi i doprinosi utvrđeni posebnim zakonom.

Član 40.

U školi je zabranjeno djelovanje političkih stranaka i njihovih podmladaka.

Član 41.

Radi uvođenja novih oblika i sadržaja rada, Ministarstvo može jednu ili više srednjih škola proglasiti eksperimentalnim ili osnovati eksperimentalnu srednju školu.

Za eksperimentalnu srednju školu može se donijeti odluka o odstupanju od odredaba ovog Zakona u primjeni nastavne norme, dnevnog i sedmičnog opterećenja učenika satovima, načinu ocjenjivanja znanja, organizovanja odjeljenja i primjene nastavnog plana i programa. Osnivanje i rad eksperimentalne srednje škole i proglašenje postojećih škola eksperimentalnim uređuje se bližim propisom koji donosi ministar.

Član 42.

Za polaganje stručnog ispita nastavnika i stručnih saradnika srednjih škola u Kantonu, ministar svojim rješenjem određuje srednju školu u kojoj će se držati sat – praktični dio stručnog ispita.

Član 43.

U nastavnom procesu srednje škole koriste se školski udžbenici i nastavna sredstva koje odobrava Ministarstvo, a koja su usaglašena sa Agencijom za nastavne planove i programe koja je odgovorna za implementaciju, praćenje, evaluaciju, usavršavanje i razvitak zajedničkog jezgra za nastavne planove i programe.

Školski udžbenik je osnovno nastavno sredstvo koje obuhvata sadržaje iz nastavnog plana i programa za srednje škole i koji je urađen na osnovu koncepcije udžbenika.

Pod školskim udžbenikom kao nastavnim sredstvom podrazumijeva se i zbirka zadataka, priručnik, radna sveska i druga stručna literatura koja zamjenjuje udžbenik ili je njegov sastavni dio, izrađena u skladu sa koncepcijom udžbenika.

Za primjenu nastavnog plana i programa moraju se obezbijediti odgovarajući udžbenici napisani na jezicima koji su u službenoj upotrebi na području Kantona.

Član 44.

Srednja škola ima pravila i druga akta u skladu sa zakonskim propisima koja donosi školski odbor srednje škole. Pravila škole sadrže, naročito: naziv i sjedište škole, podatke o osnivaču, obaveze škole prema osnivaču, djelatnost škole, organ upravljanja (broj članova, način izbora, nadležnost), organ rukovođenja (izbor, prava i obaveze), organ kontrole (izbor, prava i obaveze), sticanje i raspoređivanje sredstava za rad.

Pravilima srednje škole uređuju se pitanja koja se odnose i na:

1. način ostvarivanja javnosti rada škole;
2. utvrđivanje vrste, oblika i organizacije obrazovno-odgojnog rada;
3. utvrđivanje oblika i načina vanrednog obrazovanja učenika;
4. uvjete konkursa za prijem nastavnika, stručnih saradnika i saradnika;
5. način donošenja pravila o kućnom redu;
6. način ostvarivanja saradnje srednje škole sa roditeljima, odnosno starateljima učenika;
7. način organizovanja i izvođenja praktične nastave s proizvodnim radom, rada u školskim radionicama za praktičnu nastavu, sticanje i raspoređivanje sredstava;
8. rad zajednice učenika škole;
9. postupak i utvrđivanje specifičnih sadržaja u okviru nastavnih planova i programa;
10. organizaciju ferijalne prakse;
11. organizaciju rada učeničkih zadruga u školi, te sticanje i raspoređivanje sredstava;
12. postupak stručnog usavršavanja nastavnika;
13. praćenje i vrednovanje rada nastavnika i postupak izbora u zvanja;
14. izrečene odgojno-disciplinske mjere, odnosno utvrđivanje žalbenog postupka učenika prilikom izrečenih odgojno-disciplinskih mjera;
15. uređenje i drugih pitanja u skladu sa ovim Zakonom.

GIMNAZIJA

Član 45.

Gimnazija je škola savremenog općeg četverogodišnjeg obrazovanja za nastavak obrazovanja na visokoškolskim ustanovama.

U gimnaziji se obrazuju redovni učenici po općeobrazovnom programu sa izbornim područjima.

Član 46.

Za upis u gimnaziju mogu se prijaviti učenici koji su sa uspjehom završili redovno osnovno obrazovanje i odgoj.

Upis se vrši na osnovu uspjeha učenika u završnim razredima osnovne škole i posebnog bodovanja rezultata takmičenja.

Član 47.

Na završetku obrazovanja u gimnaziji se polaže matura po programima utvrđenim za ovaj tip škole.

Od polaganja mature se oslobađaju učenici koji su sve razrede gimnazije završili s odličnim uspjehom.

Član 48.

Bliži propis o sadržaju i načinu upisa i polaganja mature u gimnaziji donosi Ministarstvo.

Član 49.

U gimnaziji se ne može vršiti istovremeno obrazovanje po programu druge vrste srednje škole.

UMJETNIČKA ŠKOLA

Član 50.

U umjetničkoj školi obrazuju se redovni učenici po općeobrazovnom i programu iz oblasti muzičke, likovne i baletske umjetnosti u trajanju od četiri godine, za odgovarajuće djelatnosti i za nastavak obrazovanja na odgovarajućim visokoškolskim institucijama.

Nastavnim planom i programom odgovarajuće umjetničke škole utvrđuje se odnos općeobrazovnog dijela i dijela programa za obrazovanje iz određene oblasti umjetnosti.

Član 51.

U umjetničku školu mogu se upisati učenici koji su sa uspjehom završili redovno osnovno obrazovanje i odgoj.

U umjetničku školu mogu se redovno upisati učenici i prije završetka osnovnog obrazovanja ukoliko u toku osnovnog obrazovanja pokažu izuzetan talent i nadarenost za umjetničko obrazovanje, odnosno osvoje specijalnu ili prve nagrade na federalnom, državnom ili međunarodnom takmičenju.

Upis se vrši na osnovu uspjeha u četiri završna razreda osnovne škole iz predmeta značajnih za određenu oblast umjetnosti.

Za upis u umjetničku školu obavezan je prijemni ispit.
Prijemni ispit je eliminatoran.

Član 52.

Na završetku obrazovanja u umjetničkoj školi se polaže matura.
Od polaganja mature se oslobađaju učenici koji su sve razrede u umjetničkoj školi završili s odličnim uspjehom.

Član 53.

Program i način polaganja prijemnog ispita i mature uređuje se nastavnim planom i programom za svaku oblast umjetnosti.

Organizacija provjere znanja i sposobnosti učenika na prijemnom ispitu i polaganju mature u umjetničkoj školi uređuje se aktom škole.

TEHNIČKA I SRODNA ŠKOLA

Član 54.

U tehničkoj i srodnoj školi obrazuju se redovni i vanredni učenici u trajanju od četiri godine po općeobrazovnom i stručnom programu srednjeg obrazovanja na osnovama savremene i tradicionalne tehnologije za složenije zahtjeve rada.

Član 55.

Nastavnim planom i programom tehničke i srodne škole za svaki tip škole utvrđuje se odnos općeobrazovnog i sadržaja stručno-teorijskog i praktičnog dijela nastave.
U tehničkoj i srodnoj školi stiču se odgovarajuća stručna zvanja.

Član 56.

U tehničku i srodnu školu mogu se upisati učenici koji su sa uspjehom završili redovno osnovno obrazovanje i odgoj.

Upis se vrši na osnovu općeg uspjeha u završnim razredima osnovne škole, uspjeha iz predmeta značajnih za školu, koje utvrđuje Ministarstvo.

Član 57.

Na završetku obrazovanja u tehničkoj i srodnoj školi polaže se matura.
Od polaganja mature se oslobađaju učenici koji su sve razrede u tehničkoj i srodnoj školi završili s odličnim uspjehom.
Nastavnim planom i programom škole utvrđuje se program polaganja mature.

Član 58.

Bliži propis o kriterijima, sadržaju i načinu upisa i polaganja mature u tehničkoj i srodnoj školi donosi Ministarstvo.

Član 59.

U tehničkoj i srodnoj školi mogu se obrazovati i vanredni učenici putem polaganja ispita uz obavezu pohađanja instruktivne nastave najmanje 40% od ukupnog fonda sati.

Član 60.

Učenik koji završi tehničku i srodnu školu osposobljen je za rad i za nastavak obrazovanja na visokoškolskoj ustanovi.

STRUČNA ŠKOLA

Član 61.

U stručnoj školi obrazuju se redovni i vanredni učenici za odgovarajuća zanimanja u trogodišnjem ili četverogodišnjem trajanju.
Nastavnim planom i programom utvrđuje se zanimanje i trajanje obrazovanja, te odnos općeobrazovnih i stručno-teorijskog sadržaja i praktične nastave.

Član 62.

U stručnoj školi mogu se formirati odjeljenja za obrazovanje redovnih učenika sa smetnjama u psihičkom ili tjelesnom razvoju po programima specijalne srednje škole za odgovarajuće zanimanje I, II i III stepena stručne spreme u trajanju od dvije do četiri godine.

Član 63.

Obrazovanje u stručnoj školi se može realizovati redovno i vanredno.
Vanredno obrazovanje se obavlja na način kako je regulirano članom 59. ovog Zakona.

Član 64.

U stručnu školu mogu se upisati učenici na osnovu općeg uspjeha u završnim razredima osnovne škole, i uspjeha iz pojedinih nastavnih predmeta relevantnih za vrstu škole, koje utvrđuje Ministarstvo.

Član 65.

Na završetku obrazovanja u stručnoj školi polaže se završni ispit .

Od polaganja završnog ispita se oslobađaju učenici koji su sve razrede u stručnoj školi završili s odličnim uspjehom.

Nastavnim planom i programom za svaku školu utvrđuje se način polaganja završnog ispita.

Član 66.

Učenici stručne škole mogu se dalje obrazovati za sticanje majstorskog zvanja u odgovarajućoj stručnoj školi koja ispunjava uvjete za to obrazovanje u skladu sa ovim Zakonom.

Program i uvjeti obrazovanja za majstorski ispit utvrđuju se odgovarajućim nastavnim planovima i programima koje donosi Ministarstvo.

Član 67.

Praktična nastava u tehničkoj i srodnoj školi, stručnoj školi i mješovitoj školi izvodi se u skladu sa nastavnim planovima i programima u školskim radionicama, laboratorijama i kabinetima, te drugim objektima za nastavu opremljenim u skladu sa odgovarajućim normativima.

Praktična nastava se izvodi pod stručnim nadzorom srednje škole u preduzeću, ustanovi ili kod lica koja samostalno obavljaju djelatnost ličnim radom ako imaju odgovarajuću savremenu opremu, tehničko-tehnološka sredstva i druge odgovarajuće uvjete u skladu sa nastavnim planom i programom.

Uvjeti, oblici, metode i postupci izvođenja praktične nastave, te vršenje stručnog nadzora regulira se ugovorom srednje škole sa preduzećem, ustanovom ili licem koje samostalno obavlja djelatnost ličnim radom i sredstvima u svojini građana.

Član 68.

Nastavnim planom i programom tehničke i srodne škole, stručne škole i mješovite škole može se utvrditi obaveza, program, vrijeme i trajanje obavljanja ferijalne prakse učenika.

Bliži uvjeti izvođenja ferijalne prakse za učenike srednje škole utvrđuju se ugovorom sa preduzećem, ustanovom ili licem koje samostalno obavlja djelatnost ličnim radom sredstvima u svojini građana, u zavisnosti gdje se ona izvodi.

Član 69.

U tehničkoj i srodnoj školi, stručnoj i mješovitoj školi može se organizirati izvođenje eksperimentalne nastave po posebnom nastavnom planu i programu.

Uvođenje eksperimentalnog nastavnog plana i programa odobrava Ministarstvo.

SPECIJALNE SREDNJE ŠKOLE

Član 70.

U specijalnoj srednjoj školi obrazuju se čenici koji zaostaju u psihičkom razvoju i koji nisu u stanju savladati programske sadržaje redovne srednje stručne škole.

U specijalnoj srednjoj školi učenici se obrazuju po posebno prilagođenim programima za odgovarajuće zanimanje I, II i III stepena stručne spreme u trajanju od dvije do četiri godine.

Član 71.

Nastavnim planovima i programima utvrđuje se stepen obrazovanja, zanimanje, trajanje obrazovanja, te odnos općeobrazovnih i stručno-teorijskog i sadržaja praktične nastave.

Član 72.

U specijalnu srednju stručnu školu mogu se upisati učenici na osnovu svjedodžbe o završenoj specijalnoj osnovnoj školi ili završenom osnovnom obrazovanju u specijalnom odjeljenju pri redovnoj osnovnoj školi.

SREDNJA ŠKOLA ZA VJERSKE SLUŽBENIKE

Član 73.

Srednja škola za vjerske službenike je škola u kojoj se obrazuju učenici u trajanju od četiri godine po programu općeobrazovnih predmeta i posebnom programu za stručno obrazovanje vjerskih službenika.

Član 74.

U srednjim školama za vjerske službenike, zavisno od tipa, učenici stiču zvanje u skladu sa nastavnim planom i programom.

Član 75.

Srednju školu za vjerske službenike može osnovati vjerska zajednica.

Član 76.

U srednju školu za vjerske službenike mogu se upisati učenici koji su sa uspjehom završili redovno osnovno obrazovanje i odgoj i ako polože prijemni ispit.

Na završetku obrazovanja u srednjoj školi za vjerske službenike polaže se matura.

Od polaganja mature se oslobađaju učenici koji su sve razrede u srednjoj školi za vjerske službenike završili s odličnim uspjehom.

Nastavnim planom i programom utvrđuje se sadržaj i program polaganja mature.

Način polaganja prijemnog ispita i mature bliže se uređuje propisom koji, na prijedlog vjerske zajednice, donosi Ministarstvo.

Član 77.

Nastavni plan i program srednje škole za vjerske službenike donosi Ministarstvo na prijedlog vjerske zajednice.

Nastavnim planom i programom srednje škole za vjerske službenike utvrđuje se odnos općeobrazovnih predmeta i posebnog programa.

Član 78.

U srednjoj školi za vjerske službenike ne može se vršiti istovremeno obrazovanje po programu za druge vrste srednjih škola.

Član 79.

Učenik koji završi srednju školu za vjerske službenike osposobljen je za rad i za nastavak obrazovanja na visokoškolskoj ustanovi.

IV. UČENICI

Član 80.

Status učenika srednje škole stiče se upisom.

Status redovnog učenika može se steći samo u jednoj srednjoj školi.

Upis učenika u srednju školu vrši se na osnovu konkursa koji se objavljuje putem sredstava informiranja najmanje dva mjeseca prije početka školske godine.

Pravo konkurisanja imaju svi učenici u skladu sa ovim Zakonom i koji na dan upisa nisu stariji od 18 godina.

Bliže uvjete i kriterije za upis učenika u srednju školu utvrđuje Ministarstvo za svaku školsku godinu, a objavljuje ih u objedinjenom konkursu za upis učenika u I razred srednjih škola u državnoj svojini na području Kantona.

Način upisa u srednju školu utvrđuje se aktom srednje škole u skladu sa uvjetima i kriterijima propisanim ovim Zakonom.

Član 81.

Učenici koji su se obrazovali u drugom kantonu ili entitetu upisuju se i nastavljaju obrazovanje pod istim uvjetima kao i učenici u Kantonu.

Kod upisa učenika iz stava 1. ovog člana u II, III i IV razred nastavničko vijeće srednje škole utvrđuje obavezu polaganja dopunskog ispita za pojedine predmete koje učenici nisu izučavali.

U spornim slučajevima o načinu upisa i nastavljanja obrazovanja odlučuje Ministarstvo.

Član 82.

Državljeni Bosne i Hercegovine koji su završili odgovarajuće osnovno obrazovanje u inozemstvu, odnosno dijelove srednjeg obrazovanja, mogu se uvjetno upisati u odgovarajuću srednju školu dok se ne izvrši nostrifikacija, odnosno ekvivalencija njihovih svjedodžbi, a najkasnije do završetka prvog polugodišta tekuće godine.

Nostrifikaciju, odnosno ekvivalenciju svjedodžbi vrši Ministarstvo.

Član 83.

Strani državljani i lica bez državljanstva upisuju se u srednju školu pod istim uvjetima kao i državljani Bosne i Hercegovine ako ugovorima ili međunarodnim konvencijama nije drugačije određeno.

Strani državljani i lica bez državljanstva plaćaju troškove obrazovanja ako međunarodnim ugovorima, sporazumima ili drugim aktima nije drugačije utvrđeno.

Troškove obrazovanja iz prethodnog stava uređuje posebni propis koji donosi ministar.

Član 84.

Srednja škola upisanim učenicima na početku obrazovanja izdaje đачku knjižicu.

Đачka knjižica je javna isprava kojom se dokazuje status učenika srednje škole.

Obrazac đачke knjižice propisuje ministar u skladu sa ovim Zakonom.

Član 85.

Učenik srednje škole može se istovremeno upisati i polagati predmete drugog programa srednje škole u istovrsnoj ili drugoj srednjoj školi i kao vanredni učenik steći drugo obrazovanje, izuzev u gimnaziji i srednjoj školi za vjerske službenike.

Izuzetno, umjetničku školu mogu pohađati učenici koji redovno pohađaju i drugu srednju školu.

Pravilima srednje škole utvrđuju se bliži uvjeti sticanja obrazovanja u smislu stava 1. ovog člana.

Član 86.

Status učenika srednje škole prestaje :

1. završavanjem obrazovanja u srednjoj školi,
2. ispisivanjem iz srednje škole,
3. gubljenjem prava na dalje redovno obrazovanje u toj školi,

4. isključivanjem iz srednje škole,
5. napuštanjem srednje škole.

Postupak i uvjeti za utvrđivanje napuštanja srednje škole utvrđuju se pravilima srednje škole.

Član 87.

Redovan učenik koji sa uspjehom ne završi razred ima pravo da ponovi razred. U toku redovnog obrazovanja učenik može samo jedanput da ponovi razred.

Član 88.

Učenik se može ispisati iz srednje škole:

1. kada iz objektivnih razloga mora prekinuti obrazovanje,
2. kada prelazi u drugu srednju školu.

Učenik se može ispisati i u drugim slučajevima, ali najkasnije dva mjeseca prije završetka nastave u drugom polugodištu, odnosno dva mjeseca prije završetka obrazovanja. Srednja škola može učenicima koji su proglašeni vrhunskim sportistima ili nadarenim učenicima sa međunarodnog takmičenja da odobri odsustvovanje sa nastave radi pripremanja i učešća na takmičenjima u skladu sa pravilima škole.

Član 89.

Srednja škola je dužna da u toku obrazovanja sistematski prati razvoj učenika, njihove sklonosti i sposobnosti, vrednuje rezultate njihovog rada. Redovnom učeniku se može odobriti promjena započetog obrazovanja, odnosno vanrednom učeniku prekvalifikacija na način koji se regulira uputstvom koje donosi Ministarstvo.

Član 90.

Ocjenjivanje u srednjoj školi je javno, kontinuirano i brojčano. Brojčane ocjene iz predmeta ili oblasti su : odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2), nedovoljan (1). Ocjena nedovoljan (1) nije prolazna. Napredovanje, vrednovanje i ocjenjivanje učenika bliže se uređuju propisom koji donosi ministar u skladu sa ustanovljenim standardima uspjeha učenika i ocjenjivanja postignutih rezultata od strane Agencije za standarde i ocjenjivanje.

Član 91.

Opći uspjeh učenika utvrđuje se na osnovu zaključnih ocjena na kraju oba polugodišta, a za učenike upućene na popravni ispit poslije obavljenih ispita. Nastavničko vijeće nakon svakog polugodišta razmatra rad i rezultate rada odjeljenja, razreda i škole, razrednih vijeća i nastavnika.

Član 92.

Zaključnu ocjenu iz pojedinih nastavnih predmeta utvrđuje razredno vijeće na prijedlog predmetnog nastavnika.

Prijedlog ocjene predmetnog nastavnika iz stava 1. ovog člana, u pravilu, treba potvrditi.

Učenik, njegov roditelj odnosno staratelj, imaju pravo prigovora na zaključenu ocjenu.

Prigovorom se može tražiti izuzeće predmetnog nastavnika u komisiji.

Prigovor se podnosi nastavničkom vijeću u roku od tri dana od dana saopćenja ocjene.

Nastavničko vijeće dužno je da u roku od tri dana donese odluku o prigovoru.

Ako nastavničko vijeće usvoji prigovor, obrazovat će komisiju koja će provjeriti znanje učenika u roku od dva dana.

Ocjena komisije je konačna.

Član 93.

Opći uspjeh učenika utvrđuje se na osnovu prosjeka prolaznih ocjena iz svih nastavnih predmeta.

Učenik je završio razred:

1. s odličnim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 4,5;
2. s vrlo dobrim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 3,5;
3. s dobrim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 2,5;
4. s dovoljnim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 2.

Razredno, odnosno nastavničko vijeće utvrđuje rang postignutog uspjeha učenika na nivou odjeljenja, razreda i škole.

Rang postignutog uspjeha utvrđuje se na osnovu prosječne ocjene na dvije (ili tri) decimale za odjeljenje, razred i školu.

Svake godine škola bira učenika generacije. Učenik generacije se bira iz završnog razreda.

Kriteriji za izbor učenika generacije utvrđuju se pravilnikom koji, na prijedlog Pedagoškog zavoda, donosi ministar.

Član 94.

Učenik koji na kraju drugog polugodišta, odnosno obrazovanja ima jednu ili dvije nedovoljne ocjene upućuje se na popravni ispit u augustovskom ispitnom roku.

Učenik koji ne položi popravni ispit upućuje se da ponovi razred.

Učenik koji na kraju drugog polugodišta ima tri i više nedovoljnih ocjena upućuje se da ponovi razred.

Učenik srednje škole može u toku obrazovanja ponoviti samo jedan razred.

Član 95.

Učenik je završio razred, odnosno obrazovanje, kada je završio sve obaveze utvrđene nastavnim planom i programom i nema nedovoljnih ocjena.

Član 96.

U srednjoj školi ocjenjuje se i vladanje učenika.
Ocjene iz vladanja su : primjerno, vrlo dobro, dobro, zadovoljava i loše.
Ocjenu iz vladanja utvrđuje razredno vijeće na prijedlog razrednika.

Član 97.

Učenik koji u toku obrazovanja pokaže izuzetne sposobnosti i ima odličan uspjeh može brže napredovati, odnosno završiti dva razreda u toku jedne školske godine.
Pravilima srednje škole utvrđuje se način bržeg napredovanja, odnosno završetka dva razreda u toku jedne školske godine.

Član 98.

O završenom razredu, odnosno obrazovanju, srednja škola izdaje svjedodžbu
Učeniku koji s uspjehom položi maturalni, odnosno završni ispit srednje škole izdaje se diploma o završenoj srednjoj školi.
Učeniku koji je oslobođen polaganja mature, odnosno završnog ispita izdaje se diploma sa napomenom da je oslobođen.
Svjedodžba, odnosno diploma koju izdaje verifikovana srednja škola ima važnost javne isprave.

Član 99.

Svjedodžba odnosno diploma stečena na teritoriji drugih kantona ima istu vrijednost kao i svjedodžba, odnosno diploma stečena u odgovarajućim srednjim školama na teritoriji Kantona.

Član 100.

Na zahtjev učenika, njegovog roditelja, odnosno staratelja, srednja škola izdaje duplikat svjedodžbe, odnosno diplome, na osnovu podataka iz matične knjige.

Član 101.

Srednja škola vodi evidenciju i dokumentaciju o obrazovno-odgojnoj djelatnosti: matičnu knjigu, odjeljenjske knjige, registre i sl.
Podaci u matičnoj knjizi su trajne vrijednosti.
Sadržaj svjedodžbe, diplome i način vođenja evidencije i dokumentacije u srednjoj školi bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

Član 102.

Učenik može polagati dopunski, popravni, razredni i maturalni, odnosno završni ispit.
Dopunski ispit može se polagati iz određenih predmeta ili oblasti u slučajevima promjene i daljeg nastavka srednje škole, te nakon provedenog postupka nostrifikacije.
Nastavničko vijeće srednje škole utvrđuje obim polaganja dopunskog ispita.
Razredni ispit polažu redovni učenici koji su iz opravdanih razloga ostali neocijenjeni na

kraju nastavne godine, odnosno obrazovanja ili vanredni učenici iz svih predmeta jednog razreda, odnosno obrazovanja, po odgovarajućem nastavnom programu.

Razredni ispiti se organizuju u slučajevima kada je učenik opravdano izostao sa nastave više od jedne trećine planiranih sati u drugom polugodištu.

U slučaju utvrđenih nepravilnosti nastavničko vijeće će poništiti ispit.

Član 103.

Organizacija, način, vrijeme i uvjeti polaganja ispita u srednjoj školi bliže se uređuju propisom koji donosi ministar.

Član 104.

Učeniku koji u toku srednjeg obrazovanja i odgoja postigne odličan uspjeh iz svih nastavnih predmeta i ima primjerno vladanje može se izdati, pored svjedodžbe o završenom III, odnosno IV razredu i diplome o završenom obrazovanju, i posebna diploma u znak priznanja za postignute rezultate.

Obrazac posebne diplome iz stava 1. ovog člana propisuje ministar.

Učeniku koji postiže naročite rezultate u obrazovno-odgojnom procesu i drugim aktivnostima u srednjoj školi mogu se dodjeljivati pohvale i nagrade pod uvjetima i na način utvrđen pravilima srednje škole.

Član 105.

Učeniku koji neredovno pohađa srednju školu, nemarno se odnosi prema radu i učenju, raznim aktivnostima u školi, ima nepravilan odnos prema drugim učenicima i nastavnicima, te školskoj imovini mogu se izreći odgojno-disciplinske mjere kada se može očekivati da će se izricanjem mjera ostvariti cilj odgoja.

Odgojno-disciplinske mjere mogu biti:

1. ukor razrednika,
2. ukor razrednog vijeća,
3. ukor direktora,
4. ukor nastavničkog vijeća,
5. isključenje iz srednje škole.

Ukor nastavničkog vijeća i isključenje iz škole izriče nastavničko vijeće, o čemu se donosi rješenje.

Učenik, odnosno njegov roditelj ili staratelj, protiv odgojno-disciplinske mjere ukor nastavničkog vijeća ili isključenje iz škole mogu izjaviti žalbu školskom odboru škole.

Član 106.

Izrečena odgojno-disciplinska mjera povlači snižavanje ocjene iz vladanja učenika.

Odgojno-disciplinska mjera važi za školsku godinu za koju je izrečena, a u toku školske godine može se ublažavati ili ukinuti.

Član 107.

Bliže odredbe o povredama discipline, postupku za utvrđivanje disciplinske odgovornosti učenika, dužini izrečene odgojno-disciplinske mjere, njenom ublažavanju i ukidanju i posljedičnom odnosu na ocjenu iz vladanja učenika i naknadu počinjene materijalne štete utvrđuju se propisom koji donosi ministar.

Član 108.

Učenici obrazuju vijeće učenika odjeljenja i vijeće učenika škole.

Vijeće učenika škole sačinjavaju predstavnici vijeća odjeljenja.

Uzimajući u obzir dob učenika koji pohađaju školu, škola im pomaže da osnuju vijeće učenika, čija je funkcija da: promovira interese škole u zajednici na čijoj lokaciji se škola nalazi, predstavlja stavove učenika školskom odboru škole, podstiče angažman učenika u radu škole, informira školski odbor o svojim stavovima kad ocijeni da je to potrebno ili, po zahtjevu školskog odbora, o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom. Bliže odredbe o radu vijeća učenika škole uređuju se pravilima škole.

Član 109.

Srednja škola je obavezna da na početku školske godine upozna učenike i roditelje sa njihovim pravima, odnosno dužnostima i odgovornostima utvrđenim ovim Zakonom i pravilima škole.

Roditelji učenika imaju pravo, a škola obavezu, pomoći roditeljima da osnuju vijeće roditelja, čije članove biraju roditelji učenika. Način i procedura osnivanja i rada vijeća roditelja utvrđuje se općim aktima škole.

Vijeće roditelja promovira interese škole u zajednici na čijem području se škola nalazi, predstavlja stavove učenika školskom odboru, podstiče angažman roditelja u radu škole, informira školski odbor o svojim stavovima kada ocijeni da je to potrebno ili, po zahtjevu školskog odbora, o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom, učestvuje u izradi i realizaciji odogovarajućih projekata kojima se podstiče i unapređuje obrazovni rad u školi.

V. NASTAVNICI, STRUČNI SARADNICI I SARADNICI

Član 110.

Programske sadržaje općeobrazovnih nastavnih predmeta mogu realizovati nastavnici koji su završili odgovarajuće fakultete koji obrazuju nastavnike VII stepena stručne spreme.

Stručno-teorijsku i praktičnu nastavu u srednjim školama mogu izvoditi nastavnici koji su završili odgovarajući fakultet VII stepena stručne spreme i dopunsko psihološko-pedagoško i metodičko obrazovanje stečeno na fakultetu koji obrazuje nastavnike.

Praktičnu nastavu u srednjim školama mogu izvoditi nastavnici sa završenim najmanje V stepenom stručne spreme, specijalisti, odnosno sa završenim majstorskim ispitom, sa pet

godina odgovarajućeg radnog iskustva u struci i dopunskim psihološko-pedagoškim i metodičkim obrazovanjem stečenim na fakultetu koji obrazuje nastavnike.

Član 111.

Odgovarajuća stručna sprema za izvođenje nastave pojedinih predmeta utvrđuje se na osnovu stručnog zvanja koje je upisano u diplomi, a u skladu sa profilom i stručnom spremom nastavnika utvrđenom odgovarajućim nastavnim planom i programom.

U spornim slučajevima o stručnoj spremi iz stava 1. ovog člana rješava Ministarstvo, a nakon prethodno pribavljenog mišljenja odgovarajuće visokoškolske ustanove.

Rješenje iz prethodnog stava je konačno i protiv istog se ne može izjaviti žalba.

Član 112.

Pedagoške, psihološke, andragoške, socijalne, zdravstvene, bibliotekarske i druge stručne poslove obrazovno-odgojnog rada u srednjoj školi obavljaju stručni saradnici sa završenim odgovarajućim fakultetom VII stepena stručne spreme.

Izuzetno, poslove socijalnog radnika u srednjoj specijalnoj školi mogu obavljati stručni saradnici sa VI stepenom stručne spreme.

Član 113.

Za učestvovanje u obrazovno-odgojnom radu i obavljanju poslova pod neposrednim rukovodstvom nastavnika, odnosno stručnog saradnika, srednja škola može izabrati za saradnika: laboranta, knjižničara, saradnika u nastavi i drugo lice koje ima srednju stručnu spremlu odgovarajućeg usmjerenja.

Organizacija i realizacija poslova stručnog saradnika u srednjoj školi planira se i obavlja u skladu sa Pedagoškim standardima uz saglasnost Ministarstva.

Član 114.

Nastavnici, stručni saradnici i saradnici biraju se na osnovu konkursa.

Bliže odredbe o uvjetima i postupku izbora nastavnika, stručnih saradnika i saradnika sadrže pravila srednje škole.

Član 115.

Svi radnici srednje škole moraju biti ljekarski pregledani do početka nastave za tu školsku godinu.

Troškovi ljekarskog pregleda padaju na teret osnivača.

Lice koje boluje od zarazne ili duševne bolesti ili je sklono upotrebi alkohola, odnosno opojnih sredstava ne može raditi u srednjoj školi.

Ako se u toku školske godine ustanovi da je nastavnik, stručni saradnik ili saradnik, te drugi radnik škole obolio od zarazne bolesti ili ima ozbiljne psihičke poremećaje, bit će oslobođen od izvođenja nastave ili neposrednog kontakta sa učenicima.

Član 116.

Pravilnikom o radu srednje škole utvrđuje se raspored radnog vremena nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u okviru 40-satne radne sedmice i korištenja dnevnog odmora u toku radnog dana, u skladu sa Pedagoškim standardima.

Član 117.

U okviru 40-satne radne sedmice nastavnici mogu imati najviše 25, odnosno nastavnici praktične nastave 28 sati svih vrsta i oblika neposrednog obrazovno-odgojnog rada koji se realizuje u srednjoj školi, s tim da se norma sati utvrđuje u skladu sa Pedagoškim standardima.

Član 118.

Izuzetno, nastavnik može, najduže za jedno polugodište, pod uvjetima utvrđenim pravilima škole, da ima i više od 25 sati svih vrsta i oblika neposrednog obrazovno-odgojnog rada koji se realizuje u srednjoj školi, a maksimalno 35 sati sedmično, s tim da se norma sati utvrđuje u skladu sa Pedagoškim standardima.

Zbog specifičnosti obrazovne djelatnosti, u slučajevima kada je neophodno angažovati nastavnika po osnovu ugovora o djelu, škola može do kraja nastavne godine obnavljati ugovor sa istim izvršiocom.

Član 119.

Nastavnici koriste godišnji odmor u toku ljetnjeg raspusta učenika, koji traje 30 radnih dana, a ostali zaposlenici shodno Zakonu o radu.

Dužina korišćenja godišnjeg odmora nastavnika, stručnih saradnika i saradnika bliže se regulira pravilnikom o radu škole, a shodno Zakonu o radu.

Član 120.

Nastavnici, stručni saradnici i saradnici koriste godišnji odmor, u pravilu, u toku ljetnog odmora.

Godišnji odmor nastavnika, stručnih saradnika i saradnika traje 30 radnih dana.

Nastavnici, stručni saradnici i saradnici koji zbog bolovanja i drugih opravdanih razloga ne iskoriste godišnji odmor u toku ljetnog odmora, mogu ga koristiti do 30. juna naredne godine.

Dužina korištenja godišnjih odmora nastavnika, stručnih saradnika i saradnika utvrđuje se aktima škole.

Član 121.

Nastavnik, stručni saradnik i saradnik koji prvi put zasniva radni odnos u srednjoj školi obavezan je da nakon isteka najmanje jedne, a najkasnije do dvije godine neposrednog obrazovno-odgojnog rada, odnosno rada u srednjoj školi, položi stručni ispit.

Program polaganja stručnog ispita, sastav komisije pred kojom se polaže stručni ispit, način polaganja i izdavanje uvjerenja o položenom stručnom ispitu, zatim oblicima, načinu i

programu stručnog usavršavanja nastavnika, stručnih saradnika i saradnika, kao i vođenju evidencije o stručnom ispitu, bliže se uređuju propisima koje donosi ministar.

Član 122.

U srednjoj školi u dvogodišnjem trajanju se prati i vrednuje rad nastavnika, stručnih saradnika.

Rezultati praćenja rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u srednjoj školi omogućavaju sticanje zvanja pod odgovarajućim uvjetima.

Postupak praćenja rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u srednjoj školi, rezultata rada, sticanja zvanja na osnovu vrednovanja i vođenja dokumentacije o njihovom radu, bliže se uređuje propisima koje donosi ministar.

Član 123.

Nastavnik može izgubiti pravo na dalji rad u nastavi ako nastavničko vijeće, Pedagoški zavod, koji vrši pedagoško-stručni nadzor, ili inspekcija za obrazovanje utvrde da nastavnik ne izvršava svoje obaveze u skladu sa nastavnim planom i programom, ovim Zakonom, te drugim aktima škole.

Član 124.

U slučaju prestanka prava nastavnika da obavlja neposredan obrazovno-odgojni rad, srednja škola će takvog nastavnika rasporediti na druge poslove, odnosno radne zadatke koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi.

Kada nastavnik kome je prestalo pravo da izvodi nastavu ne bude raspoređen na druge poslove, ostvarivat će svoja prava shodno Zakonu o radu.

Disciplinska odgovornost zaposlenih u školi obavezno će se regulirati pravilnikom o radu škole.

VI. PEDAGOŠKO-STRUČNI NADZOR

Član 125.

Nad organizacijom i izvođenjem nastave i drugih oblika obrazovno-odgojnog rada i radom nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u svim srednjim školama, radi daljeg unapređivanja obrazovno-odgojnog rada, vrši se pedagoško-stručni nadzor.

Pedagoško-stručni nadzor, pored ostalog, naročito obuhvata :

1. pružanje stručne pomoći u planiranju, programiranju i organizaciji obrazovno-odgojnog rada, ocjenjivanju i napredovanju učenika, a posebno nadarenih učenika;
2. praćenje primjene i realizacije nastavnog plana i programa, odnosno ciljeva i zadataka, sadržaja, obima, oblika, metoda i postupaka obrazovno-odgojnog rada;

3. praćenje i vrednovanje rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u nastavi, kao i rada direktora i pomoćnika direktora srednje škole;
4. praćenje i unapređivanje nastavne tehnike i tehnologije, te organiziranje, obučavanja i usavršavanja nastavnika i saradnika za primjenu novih nastavnih metoda i nove nastavne tehnologije;
5. praćenje, proučavanje i analizu sistema obrazovanja i odgoja te predlaganje mjera za njegovo unapređivanje i razvoj.

Član 126.

Pedagoško-stručni nadzor vrši Pedagoški zavod.

Srednja škola je obavezna da omogući nesmetano vršenje pedagoško-stručnog nadzora i uvid u dokumentaciju i evidenciju koju vodi.

Član 127.

O obavljenom pedagoško-stručnom nadzoru podnosi se izvještaj nastavničkom vijeću, školskom odboru srednje škole.

Vršenje pedagoško-stručnog nadzora bliže se regulira propisom koji donosi Ministarstvo.

VII. UPRAVLJANJE SREDNJOM ŠKOLOM

Član 128.

Organ upravljanja u srednjoj školi je školski odbor, a organ rukovođenja je direktor srednje škole.

Član 129.

Srednjom školom upravlja školski odbor koji ima pet članova.

Predsjednika i članove školskog odbora imenuje i razrješava osnivač.

Jedan član školskog odbora bira se iz reda nastavnika i stručnih saradnika, jedan iz reda roditelja, odnosno staratelja učenika škole, jedan iz reda lokalne zajednice, a dva člana bira osnivač.

Ministarstvo će sprovesti proceduru izbora i imenovanja članova školskog odbora u skladu sa važećim zakonima, na način poštivanja načela zakonitosti, otvorene konkurencije i transparentnosti, ravnopravne zastupljenosti i kvalitete kandidata za konačno imenovanje. Sastav školskog odbora mora odražavati nacionalnu strukturu učenika i roditelja, školskog osoblja i lokalne zajednice, onako kako ona u datom trenutku izgleda, u principu prema popisu stanovništva u BiH 1991. godine.

Vršenje dužnosti člana školskog odbora je dobrovoljno i bez naknade. Mandat članova

školskog odbora traje četiri godine i isti se ne mogu birati više od dva puta. Ukoliko je osnivač srednje škole Kanton, prava i obaveze iz stava 2. i 3. ovog člana vrši Vlada Kantona.

Član 130.

Školski odbor srednje škole, pored poslova utvrđenih zakonom, obavlja i slijedeće poslove:

1. vrši izbor nastavnika, stručnih saradnika i saradnika;
2. odlučuje o prestanku prava nastavnika, stručnog saradnika i saradnika na dalji obrazovno-odgojni rad;
3. donosi odluke o broju, organizovanju i ukidanju odjeljenja srednje škole;
4. razmatra plan upisa učenika;
5. odlučuje o prigovoru roditelja, odnosno staratelja učenika, na rad nastavnika i stručnih saradnika;
6. odlučuje o žalbama učenika, roditelja, odnosno staratelja učenika na odgojno-disciplinsku mjeru;
7. odlučuje o prigovorima i žalbama radnika;
8. odlučuje, na prijedlog nastavničkog vijeća ili direktora, o prigovoru nastavnika, stručnih saradnika i saradnika izjavljenom na ocjenu o radu;
9. imenuje i razrješava direktora škole;
10. usvaja pravila srednje škole;
11. podnosi izvještaje o uspjehu i postignutim rezultatima obrazovno-odgojnog rada srednje škole osnivaču, Pedagoškom zavodu i Ministarstvu;
12. razmatra i druga pitanja utvrđena pravilima srednje škole.

Član 131.

Srednjom školom rukovodi direktor, koji se imenuje za vrijeme od četiri godine i može biti ponovo imenovan na još jedan mandat.

Za direktora srednje škole može biti imenovano lice koje je državljanin Bosne i Hercegovine i posjeduje opću zdravstvenu sposobnost, ispunjava i uvjete nastavnika u određenoj školi, ima VII stepen stručne spreme i najmanje pet godine radnog iskustva neposredno u nastavi u srednjoj školi, a ističe se svojim radom, sposobnostima za organizovanje odgojno-obrazovanog rada škole i u pedagoškoj teoriji i praksi.

Član 132.

Školski odbor srednje škole raspisuje konkurs za direktora škole, koji objavljuje u javnim glasilima.

Konkurs za direktora srednje škole sadrži odgovarajuće uvjete iz člana 131., trajanje konkursa, postupak i rok izbora kandidata, te način obavještanja kandidata o rezultatima konkursa.

Postupak izbora i imenovanja direktora škole školski odbor sprovodi uz poštivanje načela zakonitosti, otvorenosti i transparentnosti, kvalitete, zastupljenosti pri zapošljavanju i neovisne provjere, u skladu sa važećim zakonima.

Nadzor nad sprovođenjem procedure izbora i imenovanja direktora škole provodi Ministarstvo.

Član 133.

Direktora srednje škole imenuje školski odbor na period od četiri godine, uz prethodno mišljenje Ministarstva i saglasnost Vlade Kantona. U slučaju da predloženi kandidat ne dobije saglasnost Vlade Kantona, imenovat će se slijedeći rangirani kandidat koji je najuspješnije prošao otvorenu konkurenciju prema kriterijima konkursa.

Po isteku mandata isto lice može biti ponovo imenovano za direktora srednje škole na samo još jedan naredni mandat.

Zaposleniku koji je imenovan za direktora srednje škole škola u kojoj je bio zaposlen dužna je, na zahtjev takvog zaposlenika, obezbijediti mirovanje njegovih prava i obaveza, a najduže onoliko koliko traje mandat direktora za koji je imenovan.

Član 134.

Ako se na konkursu ne izabere direktor, školski odbor srednje škole imenuje vršioca dužnosti bez konkursa iz reda nastavnika te škole.

Vršilac dužnosti se imenuje na period od dva mjeseca, uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva.

Vršilac dužnosti direktora ima sva prava i obaveze direktora škole.

Osnivač srednje škole u privatnoj svojini ima pravo imenovati direktora škole bez saglasnosti Vlade Kantona, a u skladu sa pravilima škole i uvjetima iz člana 131. ovog Zakona.

Ako se na konkursu ne izabere direktor, školski odbor imenuje vršioca dužnosti bez konkursa.

Član 135.

Direktor srednje škole obavlja slijedeće poslove:

1. stara se o primjeni zakonskih propisa;
2. predlaže program obrazovno-odgojnog rada i aktivnosti za unapređivanje istog u okviru godišnjeg programa rada i preduzima odgovarajuće mjere za njihovu realizaciju;
3. odlučuje o raspoređivanju radnika srednje škole na određene poslove i zadatke prema njihovoj stručnoj spremi i vrši njihovo ocjenjivanje u skladu sa rezultatima njihovog rada;
4. podnosi izvještaj o uspjehu i postignutim rezultatima obrazovno-odgojnog rada, kao i materijalnom poslovanju srednje škole školskom odboru, osnivaču, Pedagoškom zavodu i Ministarstvu;
5. obavlja i druge poslove predviđene ovim Zakonom i aktima škole.

Član 136.

Ministarstvo može predložiti školskom odboru srednje škole da direktora srednje škole razriješi i prije isteka vremena na koje je imenovan ako školski odbor ne prihvati izvještaj direktora iz alineje 4., člana 135., ovog Zakona i utvrdi da je odgovoran za neuspjeh u

obrazovno-odgojnom radu srednje škole.

Ukoliko je osnivač srednje škole Skupština Kantona, prava i obaveze osnivača iz ovog člana vrši Vlada Kantona.

Član 137.

Školski odbor može razriješiti direktora srednje škole i prije isteka vremena na koje je imenovan:

1. na zahtjev direktora;
2. ako je zbog provođenja odluke ili akta koje je donio došlo do teže povrede prava zaposlenika ili imovine srednje škole, kao i ako je njegovim odnosom nanесena šteta učenicima škole, odnosno njihovim roditeljima, starateljima ili društvenoj zajednici;
3. u drugim slučajevima predviđenim zakonom ili aktima srednje škole.

Član 138.

Srednja škola može općim aktom utvrditi poslove pomoćnika direktora u skladu sa Pedagoškim standardima.

Postupak izbora pomoćnika direktora, njegova ovlašćenja i dužnosti utvrđuju se pravilima škole.

Pomoćnik direktora bira se na prijedlog direktora škole i uz saglasnost Ministarstva.

VIII. STRUČNI ORGANI ŠKOLE

Član 139.

U srednjoj školi djeluju stručni organi:

1. nastavničko vijeće, koje sačinjavaju nastavnici i stručni saradnici;
2. razredno vijeće, koje sačinjavaju nastavnici razreda,
3. stručni aktivni nastavnika određenih nastavnih oblasti.

Član 140.

Nastavničko vijeće je stručni organ, a obavlja slijedeće poslove i zadatke:

1. stara se o organizaciji obrazovno-odgojnog rada u školi i preuzima mjere za unapređivanje tog rada;
2. analizira uspjeh učenika i rad razrednih vijeća;
3. na prijedlog direktora određuje razrednike;
4. vrši izbor oblika nastave i saglasno tome vrši raspored učenika po odjeljenjima i podjelu predmeta na nastavnike, odnosno utvrđuje organizaciju nastave u 40-satnoj radnoj sedmici;
5. odobrava učenicima završavanje dva razreda u toku jedne školske godine;
6. prati ostvarivanje nastavnog plana i programa i preuzima mjere za njegovo izvršenje;
7. preporučuje nabavku stručnih časopisa i druge stručne literature;
8. utvrđuje prijedlog i prati realizaciju stručnog usavršavanja nastavnika, stručnih organa, tijela i komisija;
9. utvrđuje program i prati realizaciju stručnog usavršavanja nastavnika, stručnih saradnika i saradnika;
10. analizira rad nastavnika, stručnih saradnika i saradnika i predlaže ocjenu o njihovom radu i unapređivanju;
11. vodi brigu o profesionalnoj orijentaciji učenika;
12. imenuje komisije za polaganje ispita;
13. odobrava i organizira polaganje prijemnih ispita, mature, odnosno završnih ispita koji se obavljaju u školi u skladu sa ovim Zakonom, te razmatra i usvaja izvještaje o ispitima;
14. donosi odluku o poništenju ispita;
15. stara se o zajednici učenika škole;
16. razmatra izvještaje o izvršenom pedagoško-stručnom nadzoru, po potrebi inspekcijskom pregledu, preuzima odgovarajuće mjere i vodi brigu o izvršenju tih mjera;
17. obavlja i druge poslove predviđene zakonom i pravilima srednje škole;

Radom nastavničkog vijeća rukovodi direktor srednje škole ili član nastavničkog vijeća kojeg on odredi.

Član 141.

Razredno vijeće obavlja slijedeće poslove i zadatke:

1. analizira uspjeh učenika i rad nastavnika u odjeljenjima određenog razreda;
2. neposredno radi na profesionalnoj orijentaciji učenika;
3. predlaže oblike nastave koji će se primjenjivati u odjeljenjima u cjelini i za pojedine grupe učenika ili učenika pojedinačno;
4. usklađuje rad nastavnika u obrazovno-odgojnom procesu;
5. utvrđuje zaključne ocjene;
6. analizira rad nastavnika, stručnih saradnika i saradnika i predlaže mjere za unapređivanje obrazovno-odgojnog rada;
7. vrši i druge poslove utvrđene pravilima škole.

Član 142.

Bliže odredbe o radu stručnih organa i razrednika sadrže akti srednje škole (pravila škole, godišnji program rada i dr.).

IX. DOMOVI UČENIKA

Član 143.

Odredbe ovog Zakona o statusu, osnivanju, radu i prestanku rada, posebnom društvenom interesu, javnosti rada, godišnjem programu rada i izvještaju, nadzoru nad radom, upisu, pravima i obavezama učenika, izboru, vrednovanju rada i napredovanju odgajatelja, stručnih saradnika i saradnika, organu upravljanja i rukovođenja i vođenju dokumentacije i evidencije odnose se i na domove učenika u kojima se obezbjeđuje odgoj i obrazovanje, smještaj i ishrana, kulturna djelatnost, tjelesna rekreacija i zadovoljavanje drugih potreba učenika srednjih škola.

Član 144.

Za osnivanje doma učenika osnivač je dužan da, pored općih uvjeta utvrđenih ovim Zakonom, obezbijedi sredstva i uvjete u skladu sa Pedagoškim standardima i higijensko-tehničkim normativom prostornih uvjeta za rad srednjih škola.

Član 145.

Dom učenika ima pravila koja donosi školski odbor doma učenika.
Programom odgojno-obrazovnog rada utvrđuju se poslovi, ciljevi, zadaci, sadržaji, vrsta i obim odgojno-obrazovne aktivnosti u domu učenika.
Jedinstveni program odgojno-obrazovnog rada za sve domove učenika donosi Ministarstvo.

Član 146.

Stručni organ doma učenika je pedagoško vijeće koje sačinjavaju svi odgajatelji, stručni saradnici i saradnici doma učenika.
Dom učenika može imati i druge stručne organe koje formira, u zavisnosti od svojih potreba, u skladu sa pravilima doma.
Bliže odredbe o sadržaju i načinu rada stručnih organa doma učenika sadrže pravila doma učenika.

Član 147.

Organ upravljanja u domu učenika je školski odbor, a organ rukovođenja je direktor doma učenika.

Domom učenika upravlja školski odbor koji ima pet članova.

Dva člana školskog odbora biraju se iz reda odgajatelja i stručnih saradnika doma učenika, jedan iz reda lokalne zajednice a dva bira osnivač.

Osnivač će sprovesti proceduru izbora i imenovanja školskog odbora u skladu sa važećim zakonima, na način poštivanja načela zakonitosti, otvorene konkurencije i transparentnosti, ravnopravne zastupljenosti i kvalitete kandidata za konačno imenovanje.

Vršenje dužnosti člana školskog odbora je dobrovoljno i bez naknade. Mandat članova školskog odbora traje četiri godine i isti se ne mogu birati više od dva puta.

Ukoliko je osnivač doma učenika Kanton, prava i obaveze iz stava 2. i 3. ovog člana vrši Vlada Kantona.

Član 148.

Za odgajatelja doma učenika može biti izabrano lice koje ispunjava uvjete za nastavnika, pedagoga ili psihologa u srednjoj školi, sa završenim VII stepenom stručne spreme.

Osoba kojoj je izrečena pravosnažna presuda za krivično djelo koje, s obzirom na prirodu krivičnog djela, takvu osobu čini nepodobnom za rad s djecom neće biti izabrana za odgajatelja odnosno zaposlenika u domu.

Član 149.

Za direktora doma učenika može biti imenovano lice koje je državljanin Bosne i Hercegovina i posjeduje opću zdravstvenu sposobnost, ispunjava uvjete za odgajatelja u domu učenika i ima sedmi stepen stručne spreme, ističe se organizacionim sposobnostima i ima najmanje pet godina radnog iskustva u odgojno-obrazovnom radu.

Direktora doma učenika imenuje školski odbor nakon provedenog konkursa i saglasnost osnivača, uz predhodno mišljenje Ministarstva.

Postupak izbora i imenovanja direktora škole školski odbor sprovodi uz poštivanje načela zakonitosti, otvorenosti i transparentnosti, kvalitete, zastupljenosti pri zapošljavanju i neovisne provjere, u skladu sa važećim zakonima. Nadzor nad sprovođenjem procedure izbora i imenovanja direktora škole provodi osnivač.

U slučaju da predloženi kandidat ne dobije saglasnost osnivača, imenovat će se slijedeći rangirani kandidat koji je najuspješnije prošao otvorenu konkurenciju prema kriterijima konkursa.

Zaposleniku koji je imenovan za direktora ustanove ustanova u kojoj je bio zaposlen dužna je, na zahtjev takvog zaposlenika, obezbijediti mirovanje njegovih prava i obaveza, a najduže onoliko koliko traje mandat direktora za koji je imenovan.

Ukoliko je osnivač doma učenika Skupština Kantona, prava i obaveze osnivača iz stava 2. i 3. ovog člana vrši Vlada Kantona.

Direktor doma učenika imenuje se na četiri godine, s pravom ponovnog imenovanja na još jedan mandat.

Član 150.

Školski odbor doma učenika raspisuje konkurs za direktora doma koji se objavljuje u javnim glasilima.

U konkursu za izbor i imenovanje direktora doma objavljuju se uvjeti iz stava 1. člana 149. ovog Zakona.

Član 151.

Dom učenika ima pravila doma učenika, koja donosi školski odbor.
Pravila doma učenika sadrže odredbe koje se odnose na:

1. stručno usavršavanje odgajatelja, stručnih saradnika i saradnika doma učenika;
2. saradnju doma učenika sa srednjim školama i drugim odgovarajućim ustanovama;
3. način upisa i prijema u dom učenika;
4. zdravstvenu zaštitu učenika u domu;
5. druga pitanja kojima se posebno regulira rad u domu, u skladu sa ovim Zakonom.

Rad doma učenika bliže se uređuje propisom koji donosi Ministarstvo.

X. POTREBE I INTERESI KANTONA U SREDNJEM OBRAZOVANJU

Član 152.

Potrebe i interesi Kantona u srednjem obrazovanju i odgoju, u smislu ovog Zakona, su:

1. organiziranje općeg i stručnog obrazovanja na dostignućima savremene nauke, tehnologije i društvenog razvoja za sticanje znanja i vještina za rad i nastavak obrazovanja;
2. unapređivanje djelatnosti srednjeg obrazovanja i obezbjeđivanje uvjeta rada prema zahtjevima nastavnih planova i programa;
3. obezbjeđenje dostupnosti srednjeg obrazovanja prema sposobnostima i mogućnostima učenika, a posebno nadarenih učenika koji postižu natprosječne rezultate;
4. stipendiranje redovnih učenika;
5. izdavanje školskih udžbenika i priručnika.

Član 153.

Sredstva za zadovoljavanje potreba i interesa Kantona, iz člana 153. ovog Zakona, stižu se na način utvrđen Zakonom o ustanovama.

Član 154.

Srednja škola može stjecati prihod i:

1. donacijom pravnih i fizičkih lica, te od humanitarnih organizacija;
2. iz legata, poklona i zavještanja;
3. prodajom proizvoda i usluga koje škola može da ima;
4. prodajom intelektualnih usluga;
5. od upisnine učenika, uz saglasnost osnivača, odnosno Vlade Kantona u slučaju kada je osnivač srednje škole Skupština Kantona;
6. prodajom materijalnih dobara, uz saglasnost osnivača, odnosno Vlade Kantona u slučaju kada je osnivač srednje škole Skupština Kantona.

Vlastiti prihod škole usmjerit će se za pokrivanje materijalnih troškova škole uz prethodnu saglasnost osnivača.

XI. KAZNENE ODREDBE

Član 155.

Novčanom kaznom od 1.000 do 4.000 KM kaznit će se za prekršaj srednja škola na račun materijalnih troškova, odnosno vlastitih prihoda, ako:

1. otpočne sa radom prije nego što ispuni uvjete za rad (član 16, stav 1. i 2.);
2. izda svjedodžbu ili drugu javnu ispravu o završenom razredu, odnosno obrazovanju prije upisa u Registar (član 16.);
3. organizira rad specijalnog odjeljenja ili odjeljenja umjetničke škole i počne sa radom prije nego što ispuni uvjete za rad (član 17, stav 2.);
4. izvodi nastavu po nastavnom planu i programu koji nije donio nadležni organ (član 29, stav 1.);
5. bez odluke Ministarstva prekine nastavu (član 33.);
6. ne upotrebljava školske udžbenike u skladu sa članom 43, stav 1., ovog Zakona;
7. obavi dopunske, popravne, razredne ili maturalne ispite suprotno propisu donesenom na osnovu člana 102. ovog Zakona.

Za prekršaj iz prethodnog stava kaznit će se i odgovorno lice novčanom kaznom od 400 do 1.000 KM.

Član 156.

Novčanom kaznom od 500 do 2.000 KM kaznit će se za prekršaj srednja škola na račun materijalnih troškova, odnosno vlastitih prihoda ako:

1. učenici u toku dana, odnosno sedmice imaju veći broj sati od broja sati utvrđenih članom 32. ovog Zakona;
2. ne realizuje godišnji fond nastavnih sati predviđen nastavnim planom i programom (član 35, stav 1. i 2.);
3. ne donese godišnji program rada za tekuću školsku godinu u predviđenom roku (član 36, stav 2.);

4. organizira eksperimentalnu nastavu suprotno određenjima iz člana 41. ovog Zakona;
5. vrši vrednovanje rada, sistematsko praćenje razvoja učenika i usmjeravanje učenika suprotno članovima 89, 90, 91, 92 i 93. ovog Zakona;
6. ne vodi propisanu dokumentaciju i evidenciju obrazovno-odgojne djelatnosti (član 101.);
7. ne vrši ljekarski pregled radnika škole (član 115, stav 1.);
8. jedanput u dvije godine ne izvrši vrednovanje rada nastavnika (član 122, stav 1.).

Za prekršaj iz prethodnog stava kaznit će se i odgovorno lice u srednjoj školi novčanom kaznom od 300 do 800 KM.

Za prekršaj iz stava 1. tačka 5. ovog člana kaznit će se nastavnik novčanom kaznom od 100 do 300 KM.

XII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 157.

Ministar će donijeti slijedeće propise, odnosno njihove izmjene i dopune, i to o:

1. postupku utvrđivanja uvjeta, sadržaju i načinu vođenja Registra srednjih škola (član 16. i 17.); osnivanju i radu eksperimentalnih škola (član 41.);
2. sadržaju i načinu polaganja mature u gimnaziji, srednjoj tehničkoj i srodnoj školi, te sadržaju polaganja završnog ispita u srednjim stručnim školama (članovi: 48, 58 i 76.), kao i sadržaju i načinu polaganja prijemnih ispita i mature u umjetničkim i vjerskim školama;
3. sadržaju svjedodžbe odnosno diplome, đачke knjižice i načinu vođenja dokumentacije i evidencije u srednjoj školi (član 84. i 101.);
4. postupku vrednovanja rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika, sticanju zvanja na osnovu vrednovanja i vođenja dokumentacije o njihovom radu (član 122.);
5. polaganju stručnog ispita nastavnika, stručnih saradnika i saradnika srednje škole (član 121.);
6. vršenju pedagoško-stručnog nadzora (član 127.).

Do donošenja propisa iz ovog člana primjenjivat će se dosadašnji propisi.

Član 158.

Ministarstvo će donijeti slijedeće podzakonske akte, odnosno njihove izmjene i dopune:

1. nastavne planove i programe za sve vrste škola, predviđene ovim Zakonom (članovi 29. i 68.);
2. pedagoške standarde (član 12.);
3. normative (član 11.);
4. propis o radu domova učenika (član 151.);
5. načela organiziranja ekscurzije i logorovanja (član 37.);

6. program odgojno-obrazovnog rada domova učenika (član 146.,151.).

Do donošenja novih nastavnih planova i programa koristit će se važeći nastavni planovi i programi.

Član 159.

Učenici gimnazije koji su započeli obrazovanje po Nastavnom planu i programu u skladu sa Zakonom o srednjoj školi, («Službene novine Zeničko-dobojskog kantona», broj: 12/02.), završit će obrazovanje po tom nastavnom planu i programu.

Član 160.

Zatečeni odgajatelji u domu učenika sa završenim VI stepenom stručne spreme koji su stekli pravo na izvođenje nastave u srednjim školama po odgovarajućem nastavnom planu i programu donesenom na osnovu Zakona o srednjoj školi ("Službeni list R BiH", broj 39/90, 3/93, 24/93. i 13/94.) i stekli uvjete za samostalan odgojno-obrazovni rad, mogu vršiti poslove i radne zadatke odgajatelja u domu učenika i nakon stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 161.

Stupanjem na snagu ovog Zakona, odnosno početkom njegove primjene, prestaje da važi Zakon o srednjoj školi, objavljen u "Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona", broj: 12/02.

Član 162.

Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona".

Broj: 01-02-8814/04

Zenica, 23.04.2004. godine

PREDSJEDAVAJUĆI

Husejin Smajlović